

III. 3.

Dítě 1 (zklamaně, *nějaké gesto rukou*): „Vy jste vůbec takový divný.“

Dítě 2 (trucovitě): „Náš minulý vychovatel byl lepší.“ *A kývne na ostatní děti na náznak shody názoru.*

Dítě 4: „Vy jste *poposedne* jiný.“

Adam: *S rozladěním rozhodí rukama.* „Jak jiný?“

Dítě 3: *Přemýšlí.* „Vy jste... vy jste takový... *S vymyšlením samo sobě odkývne, že je to ono.* insuficientní.“

Dítě 4 (hledá správná slova): „Takový...“ *Zamyšlený pohled nahoru.*

Cyril (doplní): „Osel.“

Dítě 1 (nadšeně, *ale neuměle zatleská ručičkami*): „To je ono! Osel jste!“

Dítě 3 (*tleská a přitakává*): „Osel! Osel! *Šotci na Adama dělají prsty kiš-kiš. K tleskání a smíchu se připojí i dítě 2.*

Dítě 4: „O-sel, o-sel! Analogicky vzato, samozřejmě.“

~~**Adam** (vstává, rozlíceně): „Dost!“ *Šotci ihned přestanou, zase se schoulí.* „Vy mi nebudete nadávat do oslů! Ty tam!“~~

~~**Dítě 2**: „Já?“~~

~~**Adam**: „Do kouta!“~~

~~**Dítě 2**: „Ale já...“~~

~~**Adam** (hystericky): „Do kouta!“~~

~~*Dítě 2 vstává, jde si prohlédnout kout, zjevně moc nechápe, co se po něm chce. Adam uraženě trní se založenýma rukama.*~~

~~**Adam** (nepříliš přesvědčivě): „Nejsem osel!“~~

~~**Cyril**: „Kde já jsem se tady vlastně vzal.“~~

~~Mezihra – invektivy na Adamovu adresu. Už tady se vlastně ukazuje, že ani s dětmi mu to nejde.~~

————— III. 4.

Jedno dítě pošeptá něco druhému, obě se zasmějí, všechny tři si začnou něco povídat. Dítě 2 zatím zaujatě zkoumá kout.

Adam (podezíravě k dětem): „Co to tam zase máte?“

Dítě 1: „Pane vychovateli, pojd'te si s námi zahrát na Sokrata!“

Adam: „Rozhodně ne!“

Dítě 3: „No ták... Vy budete Sokrates!“

Adam (uchlácholeně): „Já? Sokrates? No, to bych mohl.“

Děti se kolem něho naskládají do různých poloh

Adam: „A... co mám dělat?“

Cyril (posměšně): „Úplný Sokrates.“

Dítě 4 (radí mu): „My se jako budeme ptát a vy nám jako budete odpovídat!“

Dítě 1: „A já budu Faidón!“

Dítě 3 (zásadně nesouhlasí): „Já budu Faidón!“

Dítě 1: „Já!“

Dítě 3: „Já!“

Začnou se prát, zatím se vrátí Dítě 2.

Adam (trhá je od sebe): „Nechte toho!“ *Dítě 2 mu zaklepe na rameno.* „Co je?“

Dítě 2: „Prosím, v tom koutě vůbec nic není.“

Adam: „Cože?“

Dítě 2: „V tom koutě. Nic tam není. Mám se jít podívat ještě jednou?“

Adam: „Ne! Nic! Sedni si, budeš Faidón. A teď si už pojd'te hrát!“

Cyril (pro sebe, lamentuje): „Osm let služby!“

Dítě 2 si lehne mezi ostatní, Děti 1 a 3 se okamžitě uklidní, všechny s hyením výrazem eiví na Adama.

Dítě 4 (deklamuje): „Sokrate, při Diovi, vítej mezi námi.“

Dítě 3: „Pověz nám, milý Sokrate, je duše lidská nesmrtelná?“ *chichotají se.*

Adam (zamyslí se): „Duše, jo? Hm, to je těžká otázka.“ *děti se opět zasmějí*

Dítě 1 (nápomočně): „Ale ne, vy teď musíte říct: „Arciže nesmrtelná, Simmio!““

Adam: „A proč?“

Dítě 1: „Vidíte, už vám to jde!“

Dítě 2: „Což si nemyslíš, Sokrate, ty největší z Athéňanů, že chápeme něco pod slovy „spravedlivo samo o sobě“? Či ne?“

Adam: „Zajisté!“

Dítě 4: „A pod slovy krásno a dobro?“

Adam: „Jak by ne?“

Dítě 3: „A viděl jsi už někdy očima něco z takových věcí?“

Adam: „Co? Ne!“

Dítě 2: „Pak jsi je pojal z jiných smyslů, tu pravou jsoucnost, jako velikost a síla, a všechny ostatní věci, totiž co každá jednotlivá jest?“

Adam: „Co to zase blábolíte?“

Dítě 1: „U bohů, Sokrate, ty jsi úplný osel!“

Dítě 4: „Je snad jasné, že nejlépe udělá ten, kdo myšlením samým beze smyslů bude hledat každé jednotlivé ze jsoucn!“

Všechny děti se začnou smát.

Adam (nepřičetně): „Už zase! Tohle nemusím trpět!“ *vstává ze židle Asi nesedí, takže spíš odhodí Prolegomena a rozhořčeně odchází.*

Cyril (rázně): „Sedni.“ *Nemůže jej nutit k tomu, aby zůstal, když jej vzápětí sám vyhodí (viz III. 5.). Ale jako dohlížitel může chtít rozhodovat o všem, co Adam dělá, proto třeba (příp. Michal doladí):*

„Stůj!“ „Kampak?“ *Nebo něco podobného.*

Scéna se Sókratem je vsuvka, která není nezbytná pro dějovou linii. Přestože autorův záměr s ní je zřejmý a přijatelný, vzhledem k celkové délce scénáře a postradatelnosti této dětské hry v rámci celku je vypuštěna.

III. 5.

Adam: „Ne! To už přesahuje všechny meze! To nejsou děti, to jsou normální zrůdy!“

Cyril (*vstává, vytahuje zbraň a míří na Adama*): „**Sedni Stůj**, nebo přísahám, že tě zastřelím!“

Adam se rychle vrací zpět, bere jedno dítě a schovává se za ním jak za živým štítem. Cyril mezitím musí přejít dopředu, aby dítě bylo mezi ním a Adamem.

Adam (panicky): „Před dětmi ne!“

Cyril sklání zbraň. Dítě kousne Adama do ruky, ten zaječí a pouští je. A přidá spravedlivý pohlavek, ovšem zdravou rukou.

Adam: „Spratek!“ *Fouká si na kousnutou ruku.*

Cyril (chytá Adama za límec a táhne jej pryč): „A dost! Tady jsi skončil, kamaráde. Téhle komedii už nebudu přihlížet ani o minutu déle. Já! Já teda ne!“

Děti se dívají za mizející dvojicí. Pak si klidně a koordinovaně posedají do půlkruhu jak na začátku scény a otevrou si své knížky.

Dítě 1 (po chvíli): „Osel.“

Ukončení dějství s jasným výsledkem – Adam není s to vychovávat děti v Obci. Vybíhají šotci, odvádějí děti, konec třetího dějství.